

۲۲۴۹۵۹۱

حقوق مالکیت فکری

قانون، مقررات و آراء قضائیه

(مجموعه مقالات)

۰۰۳۵۰۶۱۷

به اهتمام: علی سیدین، مهدی کارچانی

پژوهشگاه قوه قضائیه

سرشناسه	: سیدین، علی، ۱۳۷۱-
عنوان و نام پدیدآور	: حقوق مالکیت فکری: قانون، قرارداد، قضا / به اهتمام علی سیدین، مهدی کارچانی.
مشخصات نشر	: تهران: قوه قضاییه، مرکز مطبوعات و انتشارات، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۵۵۱ص: جدول.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۵۵۳-۴۷-۵
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیا
موضوع	: مالکیت معنوی
موضوع	: Intellectual property
موضوع	: مالکیت معنوی -- ایران
موضوع	: مالکیت معنوی (حقوق بین‌الملل)
موضوع	: Intellectual property (International law)
موضوع	: علائم تجاری -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Trademarks -- Law and legislation -- Iran
موضوع	: علائم تجاری -- قوانین و مقررات
موضوع	: Trademarks -- Law and legislation
موضوع	: حق مؤلف
موضوع	: Copyright
موضوع	: حق مؤلف -- ایران
موضوع	: Copyright -- Iran
شناسه افزوده	: کارچانی، مهدی، ۱۳۷۱-
شناسه افزوده	: ایران، قوه قضاییه، مرکز مطبوعات و انتشارات
رده بندی کنگره	: K1۴۰۱
رده بندی دیویی	: ۲۴۶/۰۴۸
شماره کتابشناسی	: ۸۵۳۸۸۶۲
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:

وبسایت: www.jri.ac.ir کدپستی: ۱۹۸۳۸۴۶۵۱۴ تلفکس: ۰۲۱-۲۲۰۹۲۰۶۱
نشانی: بزرگراه چمران، بزرگراه یادگار امام، بعد از خروجی اولین فرستگاه پست، پژوهشگاه قوه قضاییه

مرکز مطبوعات و انتشارات
قوه قضاییه

عنوان: حقوق مالکیت فکری: قانون، قرارداد، قضا

تهیه و تنظیم: پژوهشکده حقوق خصوصی؛ گروه مالکیت فکری

مؤلف: جمعی از نویسندگان

به اهتمام: علی سیدین، مهدی کارچانی

صفحه‌آرایی: مژگان کاظمی

ناشران: پژوهشگاه قوه قضاییه، مرکز مطبوعات و انتشارات قوه قضاییه

قیمت: ۱/۳۶۰/۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۵۵۳-۴۷-۵

تیراژ و نوبت چاپ: ۳۰۰ نسخه - چاپ اول - آبان ۱۴۰۰

مرکز پخش، فروشگاه و نمایشگاه دائمی: تهران، خیابان حافظ، نبش خیابان سمیه، ساختمان شماره ۳ قوه قضاییه

وبسایت: www.judpub.ir

شماره‌های تماس: ۰۲۱ ۸۸۱۹۹۹۰۴ - ۰۲۱ ۸۸۱۹۹۹۱۳

فهرست مطالب

پیش‌گفتار ۹

بخش نخست: نقض حقوق مالکیت ادبی و هنری در فضای مجازی ۱۱

فصل نخست: نقض کپی‌رایت (حقوق مالکیت ادبی و هنری) در

شبکه‌های اجتماعی ۱۳

سرقت واقعی در جهان مجازی: نقض کپی‌رایت در شبکه‌های اجتماعی ۱۵

مهدی زاهدی / شیرین شریف‌زاده

فصل دوم: نقض حقوق مؤلف در فضای مجازی با تأکید بر آثار

دانشگاهی ۳۹

نقض حقوق مؤلفان در فضای مجازی: با تأکید بر حق مؤلف رساله‌ها و

پایان‌نامه‌های الکترونیکی به عنوان اثری دانشگاهی ۴۱

زینب پایی

بخش دوم: حقوق اختراعات و طرح‌های صنعتی ۷۳

فصل نخست: شرط ماهوی «جدید بودن» در حقوق طرح صنعتی؛

بررسی تطبیقی ۷۵

بررسی تطبیقی شرط ماهوی نو بودن در حقوق طرح‌های صنعتی ۷۷

سیدحسن شبیری زنجانی / سید احمد دهقانی

فصل دوم: جایگاه حقوق استفاده‌کننده مقدم در حقوق اختراعات

و اسرار تجاری ۹۹

حقوق استفاده‌کننده مقدم به عنوان محدودیتی بر حقوق انحصاری مخترع

و جایگاه آن در حمایت از اسرار تجاری ۱۰۱

میلاد امیری

بخش سوم: حقوق علائم تجاری و قراردادهای مرتبط ۱۱۹

فصل نخست: حقوق استفاده کننده مقدم از علامت تجاری در

حقوق ایران ۱۲۱

حق تقدم ناشی از سبق استعمال مستمر علامت تجاری در حقوق ایران ۱۲۳

محمدجواد عرفانی رحمت‌نیا

فصل دوم: مؤلفه‌های شباهت علائم تجاری در حقوق ایران؛ مطالعه

رویه قضایی ۱۶۵

مروری بر معیارهای تشخیص مشابهت علائم تجاری در رویه قضایی ۱۶۷

ماهور نصیری / پانیذ قمشی بزرگ

فصل سوم: تحلیل مقررات مربوط به قرارداد فرانشیز در لایحه

تجارت ۲۰۱

تحلیل مقررات مربوط به قرارداد فرانشیز در لایحه تجارت در پرتو قانون

ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۶ ۲۰۳

هدی مددی

فصل چهارم: حقوق و تعهدات امتیازدهنده و امتیازگیرنده در قالب

قراردادهای فرانشیز ۲۳۱

روابط امتیازدهنده و امتیازگیرنده در چهارچوب قراردادهای اعطای

امتیاز کسب و کار (فرانشیز) ۲۳۳

گیسو خانزاده

بخش چهارم: قراردادهای مالکیت فکری ۲۶۱

فصل نخست: قرارداد انتقال حقوق مالکیت ادبی و هنری؛ شرایط

«موضوع قرارداد» ۲۶۳

شرایط «موضوع قرارداد» در قراردادهای واگذاری حقوق مالکیت ادبی و

هنری ۲۶۵

فاطمه ابطحی / سیدمحمد مهدی قبولی درافشان / سعید محسنی

فصل دوم: تحلیل آثار قرارداد انتقال حقوق مالکیت ادبی و هنری ... ۲۹۵

آثار ویژه قراردادهای واگذاری حقوق مالکیت ادبی و هنری در حقوق

تطبیقی و ایران ۲۹۷

فاطمه ابطحی / سیدمحمد مهدی قبولی درافشان / سعید محسنی

فصل سوم: تحلیل قراردادی بخشش حقوق مالکیت فکری ۳۲۷

بخشش حقوق مالکیت فکری: از وقف تا هبه ۳۳۹

مهسا تدین سعدی

فصل چهارم: حمایت از حقوق مالکیت فکری در فرایند انتقال فناوری ۳۵۹

حمایت از حقوق مالکیت فکری در فرایند انتقال فناوری در قراردادهای نفتی ... ۳۶۱

مجتبی اصغریان / نعیمه درویشی

بخش پنجم: حمایت از حقوق مالکیت فکری؛ تشریفات و مصادیق ... ۳۸۳

فصل نخست: ثبت حقوق مالکیت فکری در مناطق آزاد تجاری -

اقتصادی ۳۸۵

نظام ثبت مالکیت فکری در مناطق آزاد تجاری - اقتصادی؛ مطالعه موردی

ایران و چین ۳۸۷

مریم رضوانی

فصل دوم: بازاندیشی در باب حمایت از ایده در حقوق مالکیت فکری ۴۱۱

نگرشی نو در باب حمایت از ایده در حقوق مالکیت فکری ۴۱۳

محمد رضا عطایی

بخش ششم: آیین دادرسی دعاوی حقوق مالکیت صنعتی ۴۵۵

فصل نخست: دعاوی ابطال و لغو ثبت علامت تجاری؛ آیین رسیدگی ... ۴۵۷

آیین دادرسی دعاوی ابطال و لغو گواهینامه ثبت علامت تجاری در

حقوق ایران و آمریکا ۴۵۹

اکرم آقامحمدی / محمد مولودی / بیژن حاجی‌عزیزی

پیش‌گفتار

علی‌رغم گذشت سالیان طولانی از تولد حقوق مالکیت فکری در ایران و تلاش بسیار نویسندگان و صاحب‌نظران این حوزه، هنوز در قسمت‌های بسیاری با کمبود ادبیات مواجه هستیم؛ شاید بتوان گفت این کمبود در زمینه مباحث بنیادی، قضایی و قراردادی بیش از سایر مباحث خودنمایی کرده است. شاید بتوان یکی از دلایل این موضوع را ضوابط بعضاً غیرمنطقی برخی از نشریات داخلی دانست؛ در بسیاری از نشریه‌ها مقالات دانشجویان و فارغ‌التحصیلان مقطع کارشناسی ارشد حتی با همراهی استاد راهنما نیز پذیرفته نمی‌شود؛ همچنین در موارد متعددی صرفاً مقالاتی پذیرفته می‌شوند که دارای ابعاد تطبیقی باشند. بنابراین، نویسنده‌ای که ضوابط وزارت علوم وی را به کسب امتیاز مشخصی ملزم نموده است، به این سمت هدایت می‌شود که به جای پرداختن به نیازهای واقعی جامعه حقوقی کشور دست به ترجمه آثار خارجی زده و با ترکیب مباحث و صرفاً اضافه کردن ادویه حقوق ایران به مقصود خود نایل شود و امتیازات لازم را کسب نماید. همین موضوع سبب گردیده تا درخت حقوق مالکیت فکری ایران، شاخ و برگ‌های بسیار پربر و ریشه و تنه‌ای نه‌چندان قدرتمند داشته باشد. در وضعیت فعلی می‌توان راجع به جدیدترین موضوعات مطرح در حقوق خارجی که شاید مورد نیاز ما نیز نباشند، مقالات فارسی یافت اما تلاش برای یافتن منابعی غنی راجع به بسیاری از موضوعات بنیادی و مبتلابه در بازار و دادگاه‌ها بی‌نتیجه خواهد بود.

در راستای رفع برخی از مشکلات فوق و به منظور بهره‌گیری از دانش و تجربه آحاد جامعه حقوقی کشور، ایده فراخوان تدوین مجموعه مقالات در زمستان ۱۳۹۸ در گروه حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه قوه قضاییه پیگیری شد. در تدوین محتوای فراخوان سعی شد تا سرفصل‌های آن مطابق با نیازها و اولویت‌های حقوقی کشور باشد؛ در نهایت پس از تدوین سرفصل‌ها و شیوه‌نامه‌های مربوطه، فراخوان در مردادماه ۱۳۹۹ منتشر گردید و خوشبختانه با اقبال نویسندگان و صاحب‌نظران مواجه شد. در طول مدت فراخوان بالغ بر ۵۰ چکیده و ۳۴ مقاله به گروه حقوق

مالکیت فکری پژوهشگاه قوه قضاییه ارسال گردید. همزمان با دریافت مقالات، فرایند داوری و ویراستاری علمی مقالات نیز آغاز گردید و از میان مقالات دریافتی تعداد ۱۷ مقاله، هماهنگ با استانداردهای فراخوان هماهنگ تشخیص داده شدند؛ این کتاب در قالب ۶ بخش و ۱۷ فصل مشتمل بر مقالات پذیرفته شده است؛ طبیعتاً هر یک از این مقالات می‌توانند آغاز پژوهش‌های دیگر و الهام‌بخش سایر پژوهشگران باشند.

در اینجا بر خود لازم می‌دانیم تا از تمامی عزیزانی که با ارسال چکیده و مقاله در این فراخوان شرکت نموده‌اند، قدردانی نماییم و امیدواریم که این کتاب نقطه آغازین همکاری ما با این بزرگواران باشد. همچنین لازم است از آقایان دکتر محمد عبدالصالح شاهنوش فروشانی و دکتر احمد احسانی‌فر رؤسای اسبق و سابق پژوهشکده حقوق خصوصی پژوهشگاه قوه قضاییه به پاس همیاری و مساعدت ایشان در تهیه این مجموعه سپاسگزاری نماییم. سپاس دیگر از آن کسانی است که به هر نحو ما را در تهیه این مجموعه یاری نمودند اما نامشان در این مختصر نیامد.

علی سیدین، مهدی کارچانی

تابستان ۱۴۰۰